



Likabehandlingsplan



Vår vision:

- **Att alla ska bli sedda och att ingen skall vara rädd, känna sig utanför eller bli kränkt**



Diskrimineringsgrunder

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Analysera risker och hinder

- 1. Varje avdelning/viste kartlägger risker/hinder - med hjälp av samtal med barnen samt verksamhetsobservationer som dokumenteras
- 2. Analysera orsak - reflektera, analysera och dra slutsatser om varför det ser ut som det gör. Det kan också innebära att flera undersökningar behöver göras för att få syn på risker och hinder som först inte visade sig. Detta ska dokumenteras.
- 3. Åtgärda - utifrån analyser genomförs åtgärder med hänsyn till verksamhetens behov, resurser och andra omständigheter. Dessa åtgärder ska genomföras för att undanröja de risker eller andra hinder som har upptäckts.
- 4. Följa upp och utvärdera och ta ställning till hur de kortsiktiga och långsiktiga målen har uppfyllts. Hur tar vi tillvara erfarenheterna inför nästa års steg 1?

Datum	Aktiva åtgärder – Kartläggning Långsiktiga och kortsiktiga	Genomförande - Hur	Vem	När
1810	Kortsiktiga mål: Trygga barn. Närvarande pedagoger som kan aktivt motverka kränkningar samt skapa tillfällen för samarbeten och gemenskap mellan barnen.	Pedagogerna är där barnen är. Närvarande och aktiv i deras lekar för att se och höra vad som sker mellan barnen.	Alla pedagoger	Ständigt pågående arbete Följa upp vid APT
1810	Långsiktiga mål: Allas lika värde	Aktivt närvarande pedagoger som ser och hör vad som sker mellan barnen.	Alla pedagoger	Ständigt pågående arbete

		Uppmuntrar genom samtal med barnen kring saker som sker i barnens vardag på förskolan. Organiserar verksamheten för att barnen några gånger under dagen vistas i mindre grupper. Närvarande pedagoger som är lyhörda. Arbeta med mångfald och värdegrundsfrågor kopplat till diskrimineringsgrunderna.		Följa upp vid APT

Diskrimineringsgrunderna

Diskrimineringsgrund enligt diskrimineringslagen	Risk och/eller hinder (inkl. trakasserier och sexuella trakasserier)	Bedömning av risk	Analys av orsak till risk/hinder	Förebyggande åtgärder	Följa upp/utvärdera
Kön: Pojke/flicka	Att vuxna grupperar flickor och pojkar och behandlar olika	X	Bristande kunskap och medvetenhet	Ökad medvetenhet och utbildning Att som vuxen vara närvarande och lyhörd	Följa upp kontinuerligt Utvärderas 1gång/år
Könsöverskridande identitet eller uttryck: Att någon inte identifierar sig som flicka eller pojke eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.	Att barn blir ifrågasatta för sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att vilja vara det andra könet av andra barn och vuxna		Bristande kunskap	Utbildning och information Att som vuxen vara närvarande och lyhörd. Läsa normkritiska böcker som visar på mångfalden.	Följa upp kontinuerligt Utvärderas 1gång/år
Etnisk tillhörighet: Nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.	Att barn blir retade och exkluderade för sin hudfärg		Att man inte ser olikheter som berikande. Tar tillvara på allas olikheter i verksamheten.	Närvarande och lyhörda vuxna. Läsa böcker som visar på mångfalden.	Följa upp kontinuerligt Utvärderas 1gång/år

Religion eller annan trosuppfattning: Har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism	Att barn som ex. inte äter fläskkött, blodpudding, har andra kläder blir ifrågasatta		Bristande kunskap om vad det innebär att ha en annan religion eller trosuppfattning	Att som pedagog vara närvarande och lyhörd. Information om innebörden av olika trosuppfattningar.	Följa upp kontinuerligt Utvärderas 1gång/år
Funktionsnedsättning: Varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.	Att barn med funktionsnedsättning blir retade och exkluderade.		Bristande kunskap vad gäller olika funktionshinder och olika behov Förhandsinformation vid placering av barn. Underlättar mottagandet.	Kompetensutveckling hos pedagogerna. Att som pedagog vara närvarande och lyhörd.	Följa upp kontinuerligt Utvärderas 1gång/år
Sexuell läggning: Homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.	Risk: Att vi ser kärnfamiljen som norm och glömmar andra familjekonstellationer		Att vi bara ser till normen.	Att som pedagog vara närvarande och lyhörd med ett normkritiskt förhållningssätt. Kompetensutveckling av pedagoger. Läs normkritiska sagoböcker för barnen. Kontinuerligt samtala med barnen om olika normer i samhället.	Följa upp kontinuerligt Utvärderas 1gång/år
Ålder: Omfattar alla, unga som gamla. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.	Att ett barn blir exkluderat för sin ålder		Att vi inte ser det kompetenta barnet och ger utmaningar efter utveckling och mognad	Vara närvarande pedagoger som ser barnets utveckling och mognad. Anpassar verksamheten efter behovet.	Följa upp kontinuerligt Utvärderas 1gång/år

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande "Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima". Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: "Det får vara någon måtta med tramset." Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i "riktiga kläder" eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?" [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom för det (trakasserier)

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]

Rutiner för akuta situationer

Policy

På vår förskola är alla vuxna skyldiga att ingripa vid kränkning och/eller diskriminering

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Personalen håller god uppsikt över alla platser där barn leker inom- och utomhus.
Personal är närvarande bland barnen för att höra/se vad sker mellan barnen.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Barn och föräldrar ska kunna vända sig till samtliga personal och till förskolechefen på Storskiftet

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Den personal som den kränkta vänder sig till alt. den personal som uppmärksammar situationen agerar följande:

- Samtal med den som känner sig kränkt.
- Samtal med den/dem som utfört kränkningen.
- Samtal med de barn som är åskådare/alt med hela barngruppen för att synliggöra att den som inte bryr sig samtycker.
- Avdelningspersonal informeras.

- Om problemet inte går att lösa: 1. Personal pratar med föräldrarna. 2. Vid ett möte med föräldrar, förskolechef och personal och. ev. barn upprättas ett handlingsplan med datum för uppföljning. 3. Personal får hjälp av en resurspedagog (eventuellt, utifrån situation) Enligt skollagen (SFS 2010:800) som tillämpas från och med den 1 juli 2011 är personal i förskolan som får kännedom om att ett barn kan ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling skyldig att anmäla detta till förskolechefen. Förskolechefen är i sin tur skyldig att föra informationen vidare till huvudmannen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Den som uppmärksammar kränkningen har samtal med den som utfört kränkningen.

- Anmäl alltid till förskolechefen som vidtar de åtgärder som behövs ex. samtal med den personal som utförde kränkningen alt samtal med vårdnadshavare och personal.
- Då förskolechefen vidtar utredning. Båda parter skall få möjlighet till samtal med varandra. Detta samtal kan ske enskilt, tillsammans med vårdnadshavare, förskolechef eller annan vuxen allt efter parternas önskemål och ärendets art. ·Eventuella ytterligare åtgärder vidtas av förskolechef. ·Uppföljning av ärendet görs. ·Dokumentation förs under hela ärendet.

Rutiner för uppföljning

Rutiner för uppföljning kränkning barn - barn. Alt. om föräldrarna är inblandade bestämma datum för uppföljning. Vid upprepade kränkningar ska handlingsplan upprättas och planen ska följas upp.

Rutiner uppföljning vuxen-barn.

Datum för uppföljning av ärendet. Dokumentation av mötet och ev ytterligare åtgärder.

Fortsatt kontinuerliga möten där vi stämmer av hur det fortlöper.

Rutiner för dokumentation

Rutiner för dokumentation:

- Vidtagna åtgärder dokumenteras och följs upp inom arbetslaget av den personal som uppmärksammade händelsen.
- Handlingsplan - förskolechef ansvarar.

Ansvarsförhållande

Se ovan

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

I samverkan med utvecklingsgruppen - en representant från varje avdelning tillsammans med förskolechef. Sidovis har pedagogerna gjort barnintervjuer och analyser över det resultatet. Pedagogerna har även gjort observationer med fokus på vart pojkar/flickor leker? Detta för att få syn på normer. Dagliga observationer och reflektioner över det som sker i barngrupperna.

Vilka var delaktiga vid utvärderingen av fjolårets plan

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan:

- Barnen har varit delaktiga via intervjuer.
- Personal har följt upp intervjuerna och sammanställt dem och vidtagit åtgärder
- Vårdnadshavarnas synpunkter har tagits med via utvecklingssamtal, dagliga samtal, föräldramötet och kvalitetsenkäten.
- Personal har utvärderat planen i form av utvecklingsgruppen tillsammans med förskolechef, som delger sina respektive arbetslag.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Vuxna finns på olika ställen både ute och inne och har då möjlighet att hjälpa barn t ex vid konflikter. Genom barnintervjuerna så har pedagogerna fått en större kunskap kring vart barnen inte tycker om att vara. Vilka ställen på gården som känns otrygga.

Vi pratar ofta om pedagogernas förhållningssätt ute. Att vi måste vara aktiva, röra oss bland barnen för att se/höra vad som händer. Detta för att fånga upp eventuella kränkningar som kan ske.

Barnintervjuerna visar att många barn har kompisar att leka med, de blir valda som önskvärda lekkompisar av varandra. Pedagogerna använder denna kartläggning för att få syn på om något barn har få kompisrelationer, vad kan vi göra åt det, är något barn utanför.

Pedagogerna har observerat kontinuerligt om vad barn leker och var de leker. Utifrån observationerna har miljön förändrats så att alla rum används av barnen vilket i sin tur har minskat konflikter.

Pedagogerna har observerat i vilka rum barnen leker i, utifrån normkritiskt tänkande. Är alla rum öppna för alla barn? Finns det rum där flest flickor är respektive pojkar? Hur kan vi förändra isåfall?

Pedagogerna har läst böcker med syfte att granska dem ur ett normkritiskt perspektiv. Vilka böcker läser vi på förskolan? Synliggör de allas olikheter, familjekonstellationer, ursprung, kön. Får pojkar vara ledsna, flickor starka och orädda..? Bokanalyserna ledde fram till att vi beställer fler böcker som utmanar normen. Böckerna är ett mycket bra underlag att samtala kring olikheter som tillgång, allas lika värde och rätt att vara den man är.

Det finns behov att arbeta vidare med att främja flickors och pojkars lika värde samt att fortsätta att synliggöra de olika etniciteterna och kulturerna

Årets plan ska utvärderas senast

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Förskolechef Eva Tornberg